

Szerkesztőség és kiadóhivatal
hová a lapba szánt kéziratok
= reklamációk és =
előfizetési pénzek küldendők
= Maros-Vásárhely. =
Szentgyörgy-utca 9. szám.
= ref. lelkési lakás. =

VASÁR NAP

EGYHÁZTÁRSADALMI KÉPES CSALÁDI LAP.

Kiadja: Az Erdélyi Ref. Egyházkerület „Egyházi Értekezlete“.

FELELŐS SZERKESZTŐ
TÓTHFALUSI JÓZSEF,
ref. lelkész Maros-Vásárhely.

Megjelenik minden vasárnap.
ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egy évre 5 K — fill. Negyed évre 1 K 25 f.
Fél évre 2 K 0 fill. Egy szám ára 6 fill.

TARSSZERKESZTŐK
PAÁL GUSZTÁV,
ref. koll. tanár Maros-Vásárhely.
S. SZABÓ JÓZSEF,
ref. koll. vallástanár Debrecen.

A magyar protestáns theologiák országos kongresszusa.

A magyarországi protestáns theológus ifjúság teremtő vágyának igéje testet öltött. Az elalélt tagokban szunnyadozó életerőt a mozgató magasztosabb ideál hatalma cselekvésére ébresztette. A ébresztő szót meghallotta Magyarország összes protestáns theológiájának ifjúsága s a felhívást lelkesedéssel fogadva, tette készen gyűlt össze Kolozsvárra, hol február 3–5 napjain tartotta meg országos nagygyűlését. Kedden, 2-án este tartotta meg a három prot. egyház előkelőségei vezető férfiai részvételével ismerkedési estélyét. A következő napon megalakították a kongresszus tisztikarát. Elnök Salga Zoltán kolozsvári ref. theológus lett. A kongresszus védnökéül Kénessey Béla erd. ref. püspök, diszelnökül Nagy Károly theol. igazgató kértettek fel. Az üdvözlések elhangzása után délelőtt 11 órakor a ref. theologia diszternében impozáns Kálvin-élművet tartottak a következő programmal:

1. Gyülekezeti ének. („Jövel Szentlélek Úristen . . .“) 2. Imát mondott Vásárhelyi János kolozsvári ref. theológus. 3. „Oh Atyánk. és vezérünk . . .“ énekelte a kolozsvári theol. fak. ifj. énekkara 4. „Kálvin“ írta és szavaltá Kövy

Árpád budapesti ref. theol. 5. Alkalmi beszédet tartott: Eöri Szabó Dezső budapesti szénior. 6. Ünnepi óda, írta és előadta: Györék József sárospataki theológus. 7. Gyülekezeti ének („Te benned bírtunk . . .“)

Az ünnepélyen, mely igen fényesen sikerült, megjelentek a közönség körében: Ferenc József, Kénessey Béla püspökök, dr. Schneller István, dr. Boros György dékánok, Nagy Károly erd. ref. egyhker. főgyz. dr. Ravasz László, Herepey Gergely, Daniska Frigyes, Péter Károly és mások sokan.

Ezután következtek a tárgyalások, melyeknek legfontosabb pontja a Protestáns Theologiák Országos Szövetsége megalakításának elhatározása volt. E szövetség célja: a magyar protestáns theologiai főiskolák ifjúságát egy táborba egyesíteni, egyesített erejével és munkájával a lelkési pályára való előkészülésében segíteni úgy tudományos, mint gyakorlati képzésének édekeit előmozdítani.

A kongresszus Kálvinnak, a mi nagynevű reformátorunknak halhatatlan emlékéhez méltó módon „Kálvin-alap“-ot létesített, melynek kamatja majd annakidején mint „Kálvin-díj“ évről-évre más-más theológiáról külföldi tanulmányra Genfben menendő ref. theológus évi költségeit fedezi. Gondoskodott a konferencia e Kálvin-

alap továbbfejlesztéséről, gyarapításáról is legációi gyűlés folytán. A theologusok külföldi útjának előmozdítása céljából kimondta a kongresszus, hogy feliratot intéz a külföldi főiskolák igazgatóságához és a ref. egyház egyetemes konventjéhez, hogy a feledésbe ment ösztöndíjakat újítsa fel, a kicsinyeket pedig esetleg pótolja ki.

Szükségesnek látja a kongresszus, hogy a külmisszió mai eredményeit speciál-collegi. mként, a belmisszió és socializmus ügyében felmerülő teendőit pedig az ifjúságnak belmissziói, illetőleg socialis curzusokként minden theológián adják elő, s ebben az ügyben az egyes intézetek előjáróságát keresik meg.

A theologus képzés és nevelés reformja ügyében a kongresszus feliratot intéz az egyetemes konventhez, hogy a készülő theol. tervbe a kongresszus kívánságát, azaz, hogy a képzés bibliaibb, gyakorlatibb és önálló munkára ösztönzőbb legyen, érvényesíteni kegyeskedjék, valamint a theol. igazgatóság hasson oda, hogy a theologusok nevelése valláserkölcsileg kielégítőbb legyen.

Utolsó tárgy volt a Magyar Protestáns Theologus Szövetség tisztikarának megválasztása. Diszelnökül egyhangú lelkesedéssel Nagy Károly kolozsvári ref. theologiai igazgató választott meg, aki a gyűlés iránti folytonos érdeklődésével, a vitás kérdések ügyes megoldásával, fáradhatatlan buzgósággal végzett közreműködésével az egész kongresszus őszinte háláját érdemelte ki. A Szövetség elnöke az ifjúság részéről Eöri Szabó Dezső budapesti ref. theologus lett.

A konferencia végeztével Mészáros István soproni theologus mondott magas szárnyalású záróimát. Majd a diszelnököt a búcsubeszéd elhangzása után valóságos óvációkban részesítették.

Az ifjú papjelöltek az esti órákat is hasznos, komoly munkában töltötték. 3-án este a „Bethlen Gábor Kör” ifjúsági Egyletének összejövetelén, a Rudolf-uti ref. iskolában jelentek meg, hol Victor János budapesti theologus, a budapesti ref. ifj. egylet buzgó titkára tartott előadást. 4-én este pedig diákszövetségi gyűlést tartottak a ref. theologia kisebbik tantermében, hol az ország különböző theol. fakultásain fennálló bibliaolvasó körök munkáját ismertették a meg-

jelent tagok. 5-én este a theologia nagyobbik tantermében tartott előadást az ifjúsági keresztény egyesületekről Kónya Gábor, az I. K. E. titkára.

Ily nagyfontosságú munkákban voltak foglaltosak theol. ifjaink a kolozsvári kongresszuson, hol elfeledve a régi haragot a protestantizmus egy törzsének különböző ágai egyetértő szeretettel ölelkeztek egybe, hogy a hosszú teletés után csapjanak immár rügyezésbe, virágzásba s teremjenek hozzájuk méltó gyümölcsöket.

Büszkeséggel tekintünk ébredező, tenni vágyó ifjúságunkra, szent munkájára s boldogít hitünk, hogy nem fövenyre építenek, de kősziklára! — ha így van, akkor jöhet hát az árvíz, jöhetnek a szelek: — *a protestantizmus nem múlt. hanem jövő!!*

A gyermekvédelemről.

Irta: dr. Gidófalvy István, kir. közjegyző.

A természettudományok segítségével bekövetkezett rohamos fejlődéssel nem fejlődött párhuzamosan a társadalmi politika. Pedig a társadalmi politika, tekintve magasztos céljait és áldásos következményeit, minden tudománynak fölötte áll. Hisz ezen tudománynak alkalmazásával lehetővé válik a legmagasabb célt megközelíteni, azt t. i., hogy az emberek békésen megférjenek egymás mellett. A társadalmi ezerféle képzettágotól rétegeinek különféle, sokszor ellentétes érdekeit kielégíti, vagy legalább csökkenti.

Minden társadalmi munkának legfontosabb tényezői a nevelés és az erők tömörülése, különösen a gazdaságilag gyengéknek egyesülése. Az erkölcsi szempontokra gazdagnál és szegénynél egyaránt sokkal nagyobb gond lenne fordítani az eddiginél. Minél inkább fejlődik a gazdasági élet, annál inkább kell a közerkölcsök emelésén fáradozni, annál inkább kell az önuralmat, takarékossgot, akaratot, jellemzilárdsgot, igazságosságot és önzetlenséget hirdetni és tanítani, mert különben az egész társadalom elmerül az anyagiasban.

Az erkölcsi nevelés, a hitélet fejlesztésében csucsosodik ki, mely — fájdalom — ma nagyon hanyatlott, pedig a gazdasági élet fejlődésével a hitéletet is fokozottabban mértékben fejleszteni kell. A mai gazdasági viszonyok mellett a sorsnak esélyei sokkal számosságabbak, az élet változatai sokkal sűrűbbek és többiek s ennél fogva sokkal inkább van szükségünk az élet útjain a legbiztosabb támaszra, a leghűségesebb kísérőre, a vallásra.

Nagy jelentősége van még a gazdaságilag gyön-

gék szövetkezésének, szövetségének, melyek a Krisztusi eszmék anyagi formái.

Ma olyan idöket élünk, midön a Krisztusi vallásos eszmék a társadalom szive körül felvillanak. A ki bírja, marja! E gonosz jelszó kiveszöben van, e helyett szívünket megtölti az első és nagy parancsolat: „Szeresd a te Uradat, Istenedet teljes szivedből és szeresd felebarátodat, mint magadat.”

Ugy tünik fel előttem, hogy ami szövetkezeti, szövetségi ügyünk is, egyik tiszta, biztos eszköze a Krisztusi eszmék terjesztésének.

Mit tesz a pap, ha palástját letéve, kék zubbonyt vesz magára, s kiáll az élet piacára, kinek Pál apostol szerint életében és halálában egyedüli nyeresége a Krisztus.

„Őszintén megvallom — így szól Andrássy Kálmán ev. ref. lelkész — mérlegbe tettem az én lelkemet a Krisztus mérlegére, s most meg vagyok győződve, hogy a szövetkezeti, szövetségi munka: Krisztusi munka, mert a szövetkezetek, szövetségek valójában a Krisztusi eszmék anyagi formája.” E nagy mondást indokolnia is kellett. Röviden a következőképpen indokolta: A Krisztusi eszméken kívül álló minden vallás-alapító, Mózes kivételével megegyezik abban a közös alapvonásban, mely szerint a vallást, mint az Istenségnek kegyeit kereső Isten-tiszteleti formát állapítja meg. Kedveskedni akar Istennek, hogy a maga részére a maga akarata segítőjéül nyerje meg.

A Krisztusi eszmékkel új ég és új föld született. — Különösen a következő három nagy gondolat emelkedik ki a bibliából:

1. Istennek egyetemes jelleme.
2. Az emberiség egyetemes testvérisége.
3. Az ember tökéletesedése, boldogsága, erkölcsi alapon közjóra irányuló munkásság útján.

E három főgondolata körül forog a bibliának egész tartalma, ezek körül forog testüknek és lelküknek összes tevékenysége és az emberi társadalom bármely irányu munkája. Krisztussal bódogító harmóniában, — nélküle bomlasztó zürzavában.

Krisztus előtt benépesítették az eget és földet Isteni alakokkal, reájuk ruházták emberi alakukat, vágyaikat, szenvedéseiket, bűneiket és harcba állították egymással Isteneiket is.

A Krisztus által tanított Isteneszmé éppen elkezdi; csak egy van, csak egyetlen egy, ki mindent teremtett, ki mindent fenntart, ki megfoghatatlan lélek, mindent átható, mindenütt jelen való tökéletesség. Fő jelleme a szeretet, a kegyelem, a bódogítás, az alkotás. Az embereknek egyetemes atyja, különbség előtte nincs, nem részrehajló. Minden gyermekét boldogságra teremti és bódogítani akarja.

Ilyen a bibliai Istene.

Ebből önként következnek az emberiség egyetemes testvérisége.

A nemzetek, kasztok, osztályok, nemzetiségek,

családok kizárólagossága: alap nélküli, hű, sőt bűnös ábránd, önkéntes képzelgés.

Minden emberben az Isten lelkének egy szikrája melegít és tartja össze a porból alakuló port. A lelkek országában nincs különbség. A testek országában van a szinben, az alakban, de ezen szin és alakbeli különbség esetleges és nem jellegző. Éghajlat, táplálkozás, foglalkozás, környezet befolyásai. Mint az egyazon családhoz tartozó gyermekek között is van mindig bizonyos különbség, de azért ők testvérek, — így az egész emberiségnél Ez a Krisztusi eszmé a bibliában az emberről.

Ebből megint önként következik a harmadik fő momentum: az ember tökéletesedése, boldogsága erkölcsi alapon közjóra irányuló munkásság útján.

Amit erről tanít Krisztus, az már valóban égi tudomány, s améltt oly reális, mint a kétszer kettő.

Valahányszor Krisztus a tesvéri munkásságról tanít, mintha minden tanításban, példabeszédeiben az Isten lelkének hevítő láncja, égi delejként áramolna még ma is és örökkön örökké az érző sziveken át! Hadd említsek fel pár helyet. Önmagát így jellemzi egyik tanítványa. A „názarethi Jézus szerte járt, mindenfelé jót tevén.” Járra vala Jézus a falukat és városokat, tanítván a zsinagógákban és gyógyítván mindenféle betegségeket és erőtlenséget a község között.

Ő maga így itéli el henye kegyeskedést „Az én atyám szüntelen munkálkodik én is munkálkodom.”

— „Aki nem dolgozik, ne is egyék”. Aztán az irgalmas samaritanusról, gonosz szolgálókról, talentumokról, zugolódo szőlőmunkásokról, tékozló fiuról, okos és eszelen szüzekről, utolsó életéről szóló példázatai s végül, midön halála előtt, utolsó vacsorája alkalmával tanítványainak lábait mosásának jelentőségét magyarázza így: Értitek-e mit műveltem veletek?... Ti engem így hittatok: Mester és Uram! és igazán mondjátok, mert az vagyok. Most példát adtam nektek, hogy amint én cselekedtem veletek hasonlóképen cselekedjétek ti is. Mindezekben az egymás javára irányuló hű munkásság isteni parancsát hangoztatja, példázta cselekesznie. Igen cseleksz! Mert ez a fő! A legszebb beszéd is csak üres fecsegés: „Ki köztek első akar lenni, szolgáljon mindnyájának.” A nagyság mértéke: a szolgáló terjedelme. Isten mindenható nagysága abban áll, hogy ő szolgál mindennek, ő él, tart fenn mindenedet.

S ha már most én, az előadott mértékre alkalmazom szövetkezeteink, szövetségeink működését, célját, sőt eredményeit, azt mondom Pál apostollal: nem szégyenlem, mert isteni erő van abban, mindenkinek javára

Fundamentuma: az emberiség egyetemes testvérisége. Eszköze: a közjóra irányuló önzetlen munkásság. Eredménye: közjólét, közelohaladás.

Mi nem válogatjuk ki embereinket, nem ülünk az Istenség trónjára itélni eleveneket és holtakat.

Mindenkit hívunk lélek szerint, mint a Krisztus. Magas rangu, magas műveltségű egyének egy szövetségbe, szövetségbe állanak egyszerű, tanu'atlan földművesekkel, napszámosokkal, min a bibliában olvasuk: „szegény és gazdag összetalálkoznak s mindkettőt az Úr segíti”.

Együtt munkálkodunk, nem földi haszonért, de önfeláldozással. „Egymás terhét hordozzátok és úgy töltsétek be a Krisztus parancsolatát!” Emez apostoli intéshez tartjuk magunkat s azt hisszük, ez az igazi Krisztiáriizmus! A Krisztusi eszünkét kovászként alkalmazzuk a társadalmi élettevékenység alakításánál, irányításánál. Az önzés bilincseiből kiszabadítjuk az emberi lélek nem-szeretőit, az önzetlen szeretet szabadtevők nységére. Mi testvérek vagyunk s azzal járunk kedvébe Istenünknek, hogy egymáson segítünk. Mert az éhezőknek kenyér kell, a szomjuhozónak ital kell, a ruhátalannak öltözet kell, a hajléktalannak menedék kell s az emberi szívet bármely sorsban és helyzetben csak a szeretet boldogíthatja. Ezért a szeretetért, s ebből a szeretetből fáradozunk. Ez a mi bőséges osztalékunk, percentünk, részvényünk, nyereségünk.

Igy nyernek anyagi formát Krisztus eszméi a szövetségi, szövetségi életben. Mert Krisztus vallása kiválóan gyakorlati. A pogány vallások a kultusz minisztériumaiban értek célra; a Krisztus vallása a kultuszt eszközül használja a sziv nemesítésére, minél több jótettek véghezvitelében.

Az örökéletet, mint végső jutalmat is jó cselekedeteiért nyeraeti el az ember — világosan tanítja Krisztus. Így ami részvényünk nemcsak földi percentre, hanem égi osztalékra is számít. Mert így tanít Jézus: „Mikor pedig eljövend az embernek fia az ő dicsőségével és mind a szent angyalok ő vele, akkor ül az ő dicsőségének királyi székében és gyűjtetnek ő eleibe minden népek és elválasztja őket egymástól, mint a pásztor elválasztja a juhokat a kecskéktől. És állítja egyiket jobb, másikat balkeze felől. Akkor ezt mondja a jobbkeze felől lévőknek:

Jeretek el én atyámnak áldottai, birjátok az országot, mely megkészítettet néktek a világ fundamentumának fölvetése előtt. Mert éheztem és ennem adtatok, szomjuhoztam és innom adtatok, utonjáró voltam és befogadtatok engemet, fogoly voltam és hozzám jöttetek

Akkor felelnek neki az igazak, ezt mondván: Uram! Mikor láttunk, hogy éhezünk volna és tápláltunk volna tégedet? vagy hogy szomjuhoztál volna és innom adtunk volna? Mikor láttunk, hogy utonjáró voltál s házunkba fogadtunk tégedet? vagy, hogy meztelen voltál és megruháztunk volna? vagy mikor láttunk téged betegen, vagy tömlőcben, hogy tehozzád mentünk volna?

És felelvén, a király ezt mondja nekik: bizony mondom néktek, amit cselekedtek egygyel az én kicsiny atyámfiai közül, én magammal cselekedtetek.

Akkor szól a balkeze felől lévőkhez: átkozottak! menjetek az élő tüzre, mely rakatott az ördögnek és az ő angyalainak.

Mert éheztem és nem adtatok ennem, szomjuhoztam és nem adtatok innom, utonjáró voltam és nem fogadtatok be engemet, meztelen voltam és nem ruháztatok meg engemet, beteg voltam, tömlőcben voltam és meg nem látogattatok!

Akkor ezek is felelnek neki, ezt mondván:

Uram! Mikor láttunk téged éhezni, vagy szomjazni, vagy uton járni, vagy ruha nélkül, vagy betegen, vagy tömlőcben és nem szolgáltunk volna neked?

Akkor felel nekik, ezt mondván: bizony mondom nektek, mivelhogy ezeket nem művelték egygyel az én kicsinyeim közül, én velem nem művelték.

És elmennek ezek az örök gyötrelmekre, az igazak pedig az örök életre.

Igy állapítja meg Krisztus az emberélet zárszámadását és mérlegét.

Igy tanít a Krisztus szövetségek és szövetségek létesítésére.

Igy adja az utasítást — maga is gyakorolva — arra, hogy a papok, tanítók, férfiak, asszonyok, kicsinyek és nagyok szövetségeket, szövetségeket létesítenek.

Ilyen irányu szövetség szövetség létesítése van tervbe véve, melynek alakuló gyűlése a hó 16-ának d. u. 5 óráján van kitűzve az Egyetem Aulájába.*

Eljönnek azok a derék férfiak vezérük gróf Edelsheim Gyulay Lipót valóságos belső titkos tanácsos ő fegyelmessége vezetése alatt, hogy megtanítsanak minket arra, hogy mit, miért és hogyan kell tenni, hogy munkánk legalább halvány másolata legyen a Krisztusi munkának.

Isten ígéje.

Júdás.

Mondá egy az ő tanítványai közül, Iskariotes Júdás, Simonnak fia, hogy ötöt el akarja vala árulni. Miért nem adták el a kenetet háromszáz pénzen és miért nem adták a szegényeknek. Ezt pedig mondá, nem hogy neki a szegényekre gondja volna; hanem mivelhogy lopó vala... (Ján. XII. 4—6.)

Akkor elmenvén egy a tizenkét tanítványok közül, ki mondatik vala Iskariotes Júdásnak, a Papi-fejedelmekhez, mondá nekik: Mit akartok nekem adni, és én ötöt néktek kezetekbe adom? Ők pedig rendelének neki harminc ezüstpénzt. Az időtől fogva keres vala alkalmatosságot Júdás, hogy ötöt elárulná. (Mate XXVI. 14—16.) (Márk 10—11. és Luk. XXII. 3—6.)

Júdás, a kariató ember, Simonnak fia, innentől kezdve lesz szomoruan emlékezetessé. A poklos Simon

* Az alakuló gyűlés megtartatott előbb Maros-Vásárhelyt a hó 14-én, majd Kolozsvárott, a hó 15-én.

házában, amidőn Mária az ő drága kenetével, mivel Jézus lábánál áldozott, betöltötte az egész Házat: Judás lett szószólója egynehány társának, akik közül többen kifakadtak a nagy téko lás ellen, amely közel 5000 ember számára adhatott volna elegendő kenyeret.

Judás nem emlékezett meg agali:ei 5000 emberről.

Judás nem figyelt arra, hogy az ellen támad, amit Mestere szívesen fogadott

gárzott Mária felé. Szava lecsendesítette a zúgóknak panaszát: „Hegytatok békét neki; miért háborgatjátok őtet? Jó dolgot cselekedett én velem: mert a szegények mindenkor lesznek veletek, és valamikor akarjátok, jól tehetitek ő velek: de én nem mindenkor lések veletek. Ez, amit tehetett, azt mive te: mert az én testemet eleve megkenté az én temetésemre. Bizony mondom néktek: Valahol ez Evangyélium prédikálta-

Középkori vízpróba.

Judás lelkére reánehazodott az a tarsoly, amiben a kis társaság számára gyűlt adományok voltak.

Judást vakká és rabbá tett egy bűn: lopott. Hogy gonosz szokását annát eredményesebben folytathassa, zsugori féltékenykedéssel szólalt fel a tékozlással szemben. Mivel a beszédnek szép mázat adott, társai közül többen helyeseltek neki.

De szólott a Mester. Hálás szeméből áldás su-

titik az egész világon, amit ő most én velem cselekedett, az is hirdettetik az ő emlékezetire* (Márk XIV. 6-9.).

A békételen tanítványok elhallgattak. A hallgatók beszédessé lettek. Vajjon hol vette János evangéliuma azt a följegyzést, hogy Judás nem azért szólt, mintha neki a szegényekre gondja volna, hanem mivel-hogy lopó vala? Amikor a hangulat a Mester komoly

szavai után megváltozott, Judásnak szándékát mérlegelve, ennek szóvá kellett tétetnie a bethániai vendégségben vagy a mester, vagy tanítványai részéről. Az kevéssé valószínű, hogy a Jézus tette volna; az pedig csaknem lehetetlen, hogy Péter, ha tudta, elhallgatta volna. Hogy tudott dolog volt, János bizonyítja. Hogy itt ír róla, ezzel azt mutatja, hogy itt lett nyilvánossá.

Az alakoskodó Judást leleplezték. A nyilvános bűnös megbélyegzetten elhagyta a házat. Megszégyenítése bosszura sarkaita. Legyen hát megvetett pénz-sóvár: megalkudott a Mester életére! „Az időtől fogva keres vala alkalmatosságot, hogy őtet elárulná“ Igy fedi fel előttünk a négy evangélium összevetése Judás árulása titkát.

Ez az első tanítvány, akiről azt olvassuk, hogy „elmegy“. A többiekről az evangéliumok azt írják, hogy „jönnek“. És milyen szomorúan megy el! A többiről, azt olvassuk, hogy az örök élet vizére találtak; ennek a halála iratott meg. Kétségbeesett, borzasztó halála volt, szinte eszeveszetten száguldott felé ez a rokonszenvre seho sem találó szerencsétlen Judás.

Ifju barátaim, ne engedjük, hogy egy vagy más bűn vakot és rabot neveljen belőlünk

Alakoskodásban ne keressünk csuf bűnökre mázat.

Ha önmagunk, vagy mások által bűnben találhatunk: ne dobjuk el a Krisztus társaságát, sőt igaz bűnbánattal keressük kegyelmét.

A bűnbánat felemel, a bosszu összetör bennünket,

Jöjjetek azért közelebb az Úrhoz! Ne tarso-lyunkba', de Benne keressük a kincsünk, mert ahol van a mi kincsünk, ott léssen a mi szívünk is.

Gondoljatok Judásra, aztán feleljetek: „jöttök e“, vagy „mentek“?

*Sörös. Eéla
ref. lelkesz.*

Kegyesség útja.

A világban létező legnagyobb igazság: Az örökkévaló evangéliumról szóló utolsó üzenet, amely által a világ lakói elő lesznek készítve Krisztus dicsőséges második eljövételére.

A világban létező legnagyobb vállalkozás. Ezen üzenetet hirdetni minden pogányoknak, népeknek és nyelveknek.

A világban létező legnagyobb hiba: Az igazságot tudni és nem cselekednie, hanem hagyni magát akadályozni a körülmények által. Ez annyit jelent, mint a mennyei polgarjogot elcserélni a világ mulandó vagyonáért.

A világban létező legnagyobb diadalom: A lélek diadala a világ fölött és az „én“ fölött. Ez annyit jelent, mint jellemet nyerni, amely méltó az örökkévalóság bírására.

Az önuralkodás. „Aki uralkodik az ő indulatján, jobb annál aki a várost veszten meg.“ Péld. 16,

32. Ha az emberek életében általánosan gyökeret verne az önuralom, nagyon sok szerencsétlenségnek, sok bajnak eleje vétenék. Számptalan bűn már csirájában elfojtatónk. Aki megfontolja amit tesz, aki előrelátó, higgadt, mérsékelt, azaz uralkodik magán, az nem fog elhamarkodva tenni semmit, nem beszél fölösleges dolgokat, nem itél elhamarkodva, nem büntet igaztalanul. Felebarátaival szembe türelmes, megfontoló, maga dolgaiban pedig a megtestesült számító ész és bölcsesség.

Egyháztársadalom.

Útmutató a szociális tevékenységre.

A modern lelkipásztorkodás, szociális tevékenység.

A lelkipásztorkodásnak, ezen elsőrangú szociális és kulturtényezőnek a „modern“ korban sok akadálya van, a mik azelőtt nem voltak.

1. A modern életnek lázas idegessége, nyugtalansága, az egymást érő és egymásnak ellentmondó „rendszerek“ folytonos változása, a külső viszonyok örökös alakulása, a lázas anyagi tevékenység nagy fokban megnehezítik, sőt sok esetben lehetetlenné teszik a lélek összegyűjtöttségét, meggyengítik az alapelvek szilárdságát és a nagyon is tapasztalható és elterjedt közömbösséget hozzák létre mindazon dolgok iránt, a mik ninesenek közvetlen összefüggésben az anyagi érdekekkel. A modern élet az embereknek nem enged időt nyugodt ítéletre és megfontolásra.

2. A sajtó rengeteg könyvet, újságot produkál. S bár mi sincs bizonytalanabb, mint ennek produktuma, mégis ő bírál és itél vallásigazság, erkölcs és jog, művészet és tudomány fölött. Őt uralja az egész világ. S a naponként változó vélemények még jobban megzavarják a lélek nyugalmát, megingatják a lélek meggyőződését. S mivel a magyar sajtónak legnagyobb része egyházellenes, annak olvasói észrevétlenül az egyház tanításával ellenkező elvekre jutnak.

3. Megnehezíti a lelkipásztorkodást az összes szociális viszonyoknak megváltozása. A gyárak föllépte, a földnek idegen kézbe való jutása, a kisiparnak tengődése következtében a földművelők, a kisiparosok és napszámosok nagyrésze gyári munkás lett. Ezeknek vezetése kikerült a lelkipásztor kezéből. A nép a falvakból a városokba, különösen pedig a fővárosba tödült. A városok nem képesek eleget tenni a lelki szükségleteknek, legkevésbé azonban a főváros.

Minden az átalakulás stádiumában. Az új társadalmi állapot még nem alakult ki. Sokan kétségbeesetten küzdve egy jobb jövő után, mások elkeseredve a rendezettebb társadalmi osztályok ellen, elveszítik lelkük egyensúlyát, elveszítik hitüket s a kizárt vagy legalább is megnehezített lelki vezetés miatt a vallási, erkölcsi és anyagi tönkremenés örvényébe hullanak.

A meglazult hit, erkölcsi és társadalmi élet ezen viszonyai között természetesen nehéz a lelkipásztor élete. A forrongó társadalmi viszonyok, a lelki kapocs meglazulása által teremtett nehéz helyzetet növelik még a szocializmusnak rohamosan terjedő tanai. Mindezek új feladatokat rónak a lelkipásztorra. S nagy tévedés volna, ha a lelkipásztor a régi viszonyokhoz mérve működését, az új ellenségekkel nem tördő nek. Ma már más az idő. Ma sokak a veszélyek, a táma-

dások, az igények. Ezeket ismernie, ezekhez alkalmazkodnia kell a lelkipásztorkodásnak. A főeszközök természetesen a régiak maradnak; a hittanítás, a szentségek kiszolgáltatása és a lelki vezetés a lelkipásztorkodásnak örök időkre kijelölt eszközei. Csak a mód változott, hogy az embereket ezen eszközökhöz juttassuk. A kor viszonyai ezen eszközöknek a leglegkésebb, legbuzgóbb és a korhoz mért okos alkalmazását teszik szükségessé.

A lelkipásztor szociális tevékenységének elsősorban a lelkek üdvére kell irányulnia. Mert a lélek üdve a legelső és legfontosabb szociális kérdés. S ezen értelemben a lelkipásztori szociális tevékenység nem egyéb, mint buzgó lelkipásztorkodás.

Másodsorba és csak közvetve, a nennyiben t. i. a felebaráti szeretet őt is kötelezi arra, hogy hiveit anyagilag tönkřejutni ne engedje s mivel értelmi műveltsége és állásához képest a hívek tőle várják elsősorban az anyagi dolgokban is a vezetést és támogatást, azért egyelőre, míg az arra nevelt hívek képesek lesznek saját anyagi helyzetök vezetését eszközölni, addig az anyagi kérdésekben is élére kell állania a szociális tevékenységnek, hogy a nehéz helyzetben levő híveket anyagi ügyekben is megmenesse és boldogítsa.

Az első irányu szociális ténykedést a lelkipásztor a templomban, iskolában, családban és egyleti életben fejt ki. A második működés a hitel-, fogyasztási stb. szervezetekben nyer alkalmazást.

A Kálvin-szövetség munkaprogramjáról. A Kálvin-szövetség vezetősége a tagok számának örvendetes szaporodása s a szövetség megerősödése folytán komolyan igyekezik kitűzött céljainak megvalósítására. Egyelőre főleg a főváros református vallásu munkásainak az egyházhoz való közelebb hozásán fáradozik s e végből a Lorántffy Zsuzsánna egyesülettel egybefogva a munkások között a ferencvárosi napközi otthonban rendezett több vallásos estét, a melyeken Böszörményi Jenő, a Lorántffy Zsuzsánna egyesület missionáriusa, bilkei Papp István, dr. Kováts J. István, Kacziány Géza, Kónya Gábor és pápóci Horváth Zoltán dr., a Kálvin Szövetség ügyvivő titkára tartottak előadásokat. Utóbbinak „A városi munkás lelki szükségéi”-ről s a „Városi missió és munkásotthonokról” tartott előadásai legközelebb a szövetség kiadásában meg is fognak jelenni. Az utóbbi évtizedekben a fővárosba nagy számmal beköltözött ref. munkásságot az egyház részére megtartani, oly magasztos feladat, a melynek megvalósítása méltó kezdet lesz a szövetség későbbi nagyobbarányu munkásságához. Általán a munkáskérdést és annak socialis vonatkozásait különös figyelemre kívánja méltatni a szövetség s legközelebbi felolvasó estélyén Tóthfalussy József marosvásárhelyi ref. lelkész a munkás kolóniákról és a vándor munkások gondozásáról fog előadást tartani, míg Németh József min. osztálytanácsos a kivándorlók védelméül fog értekezni. Amerikán szerzett tapasztalatai alapján egyidejűleg a kivándorló bajkon ref. istentiszteletek tartása tárgyában is lépéseket tesz a szövetség választmánya az illetékes helyeken. A vidéki szövetségek megalakítá-

sának gondolata is foglalkoztatja a Kálvin Szövetség vezetőségét s már is kidolgozta a helyi szövetségek munkakörére és a központhoz való viszonyára vonatkozó szabályzatot az ügyvivő titkár s több helyen van alapos remény rá, hogy a helyi szövetségek rövidesen meg fognak alakulni. A tagsági illetmények kérdését is tárgyalta már a választmány s a szövetségi lap tervét egyelőre megelőzte, miután a meglévő egyházi lapok eddig is a legteljesebb jóakarattal adtak helyet a szövetség közleményeinek s így egy külön szövetségi lap megindítása sem célszerűnek, sem szükségesnek nem mutatkozott. Ehelyett inkább apró brosurákban óhajtja a szövetség tagjait s általán a ref. híveket tájékoztatni a fontosabb egyháztársadalmi és socialis kérdésekről. Így egyelőre Bernát István „Keresztyén lélek” című előadását s Andrassy Kálmán buji ref. lelkész 25 éves socialis tevékenységéről irt beszámolóját bocsátja a szövetség a tagoknak rendelkezésére, az egyszerűbb műveltségű tagokat pedig Koszoru füzetekkel óhajtja a szövetség ellátni. Tervebe van véve ezenkívül a szövetség egész évi működésének eredményeit feltüntető „Évkönyv” kibocsátása is s ezenfelül egy „Gyakorlati (jogi, közgazdasági, socialis) utmutató” kiadása is törekvését képezi a szövetségnek; az ide vonatkozó tervezetet már el is készítette az ügyvivő titkár. A szövetség iránt most már igazán széles körökben nyilvánul meg az érdeklődés s több százra rug a tagok száma; remélhető, hogy lelkészeink és a világiak buzgólkodása mielőbb tekintélyessé s hatékony fokozott munkára képessé fogja tenni a Kálvin Szövetséget. — Érdekes, hogy a Kálvin Szövetség eszméje milyen hódításokat tesz az egyszerű nép körében is; jóformán nap-nap mellett érkeznek levelek a legegyszerűbb emberektől a Szövetség vezetőségéhez, melyekből az egyházhoz való tagaszkodás szinte megható érzése csendül ki s emellett a szövetség iránti naiv érdeklődés tesz bizonyosságot a Kálvin Szövetség életképességéről. A katolikus népszövetség 100.000 tagjával már hatalommá nőtte ki magát, hacsak megközelítő összetartást is tud produkálni a mi egyházunk, úgy az eredmény nem lehet kétséges! (A Kálvin Szövetséget ismerető füzetek, taggyűjtőívek, tagsági bejelentő levelek, lapok kaphatók a budapesti ref. lelkész hivatalnál: IX. Kálvin-tér 7. Ugyanitt lehet egyszerű levelezőlapon tagul jelentkezni. Segítő tagok legalább 1 kor., rendes tagok legalább 5 kor. évi díj fizetésére vállalnak kötelezettséget. Ezenkívül vannak alapítótagok 150 kor., örökös tagok 500 kor. egyszersmindenkorra fizetendő tagsági díjjal. Az alapító tagok száma eddig 21.

A lelkiismeret nyugalma sokkal becsesebb kincs, hogy sem ahoz könnyen lehetne nyúlni.

A lelkiismeret az igaz bíró, kinek börtönéből ki nem szabadulsz, míg meg nem fizetsz az utolsó fillérig.

Az a beteg lélek, mely a világiak után való szertelen gondoskodásban elvesztette gondoskodását a nemesebb érzelmek iránt.

HIREK.

Olvassuk rendszeresen a Bibliát.

(Heti útmutató a Biblia-olvasáshoz.)

Jób.

1909. FEBRUÁR. 8. Hétfő. Megpróbáltatás. Jób. 1: 12. I. Pét. 1: 6-7.
 9. Kedd. Az öltözet. Jób 2: 1-7. I. Pét. 5: 8-11.
 10. Szerda. Kétegyek. Jób 21: 7-13. Zsol. 73: 13-19.
 11. Csütörtök. Kisértés. Jób 19: 1-8. I. Pét. 4: 12-19.
 12. Péntek. Meglázkodás. Jób 49: 3-5. Máté 5: 5.
 13. Szombat. „Az én megváltóm”. Jób 19: 21-29.
 14. Vasárnap. Mit tanulhattok Jóbtól? Jób 42: 1-6. 10-17
 (Ez a lástételi óra.)

Beszélg Jób élettapasztalatairól.

Megalázkodásról, megpróbáltatásokról mint tisztító esz-
 közről.

Vasárnapi iskolai ünnepély. Annak idején ismertettük olvasóink előtt a kolozsvári „Bethlen Gábor Kör” gyönyörű munkáját, melyet a közönség körében Istenország terjesztése érdekében fáradozó fiatalok buzgósággal végeznek az Úr szolgálatába szegődött ifjak. Munkájukat áldás koronázza, isten van velük s így nincs útjukban oly akadály, mely legyőzhetetlen volna, a Seregek Ura vezeti őket sikerről-sikerre, diadalról-diadalra! Most is egy újabb eredményről veszünk jóleső örömmel tudomást. Február 7-én (vasárnap) a kör egy fényesen sikerült vasárnapi iskolai ünnepélyt rendezett oly nagy érdeklődéssel, hogy a Rudolf-uti iskola nagyterme a így volt képes befogadni a közönséget. Az ünnepély a gyülekezet énekével kezdődött; ezt követte S. Váradi Albert ref. theologus imája, mely után Révész Imre ref. theologus tartott az egybegyűlt gyermekeknek, Lukács ev. XIII. 18-21. alapján vasárnapi iskolai tanítást és utóimát. A műsor következő pontját a hidelvci földész-dalkar szép éneke szolgáltatta Majd Kovács Benedek ref. papnövendék adta elő Szabolcska Mihálynak két gyönyörű, aktuális költeményét („Egy kék szalagos uj ruháról” és „Vizsgán” c.). Miután így a vasárnapi iskolai tanítás, annak vezetése a közönségnek be lett mutatva, igen tartalmas záróbeszédben méltatta a Bethlen Gábor-Kör lelkes embere: Imre Lajos alelnök e munka nagy jelentőségét, áldásait. Végül bibliákat és vallásos füzeteket osztva ki a növendékeknek, a magasztos ünnepély a gyülekezet felszárnyaló zsolozsmájával ért véget. Innen a közönség aztán sietett a ref. theologiára, hol szintén a Bethlen Gábor Kör által rendezett „Protestánsestély”-en Kenessey Béla ref. püspök tartott előadást „Mi nekünk a biblia?” címen. Adjon az Isten anyaszentegyházunknak sok ily munkában fáradozó egyesületet!

Az ifjusági keresztyén egyesületek munkája örvendetesen terjed és izmosodik hazánkban. A Nemzeti Bizottság fáradozása, melynek élén Szilassy Aladár áll, nem eredménytelen és Kónya Gábor országos titkár utazásai is jó hatással vannak az ügy előmozdítására. Új ifjusági egyesület alakult a következő helyeken: Pécel, Mezöbény, Öcsöd, Békésszentandrás, Karcag, Hajduhadháza, Györtelek, Hetes, Pápa,

Tokaj, Fadd, Tatabánya, Veszprém, Derecske, Hosszupályi stb. A dunántúli és az erdélyi református egyházkerületek hivatalosan kimondották, hogy az ifjusági egyesületek alakítása egyházi szükség és elsőrendű keresztyén feladat. Komáromban december 5-én megalakult a dunántúli ifjusági egyesületek szövetsége, melynek Antal Gábor dunántúli püspök a lelke. Az ifjusági egyesületek Nemzeti Bizottsága az Ébresztő című ifjusági lapot, melyet eddig a budapesti egyesület adott ki, a f. év elején saját kiadásába vette át és Kónya Gábor titkár szerkesztésére bízta. A derék havi lap előfizetési ára egész évre 2 K, mely összeg ifj. Szilassy Aladár címére (Budapest, Wesselényi-u. 71. sz.) küldendő. — A budapesti ifjusági egyesület minden vasárnap este 7 órakor, s minden kedden és csütörtökön este félhét órakor tart összejövetelt az Erzsébetkörút 7. sz. alatti helyiségében.

A Bethánia-egylet ez év első teljes hetében mindennap tartott bibliai emlékedéssel kapcsolatban imaórát, amelyek nagyon áldásosak voltak, az egylet tagjai közül többen pedig beszédeket tartottak az evangéliumi egyletek által tartott vallásos összejöveteleken. Most már új erővel kezdik a tagok a munkát. Ifjak számára minden szombaton este félnyolckor van összejövetel a Kazinczy-utca 6/b. sz. a. helyiségben. Ugyanott és egyuttal Budán a ref. egyház termében (Szilágyi Dezső tér 3. sz. a.) minden vasárnap délután 4 órakor van összejövetel leányok számára. Az egyesület építő lapokat is terjeszt. Egyik a „Keresztyén Szövetség”. Megrendelhető egy évre 2 koronáért Biberauer Richárd címén Budapest, Herminy-út 39. A másik a „Mustármag”. Megrendelhető ugyancsak 2 koronáért Vargha Gyuláné címén Budapest, II., Bem-utca 10. Az egyesület bibliaárusa Deli Gyula (Lónyay-utca 9. sz.) evangéliumi könyveket és füzeteket terjeszt. Ajánljuk az egyletet s annak munkáját a hívek figyelmébe.

Világ folyása.

A függetlenségi párt és az ujoncjavaslatok. A függetlenségi párt a napokban tárgyalta az ujoncjavaslatokat. Azon felelősökkel és véleményekkel szemben, amelyek szerint a bankkérdés megoldása előtt nem volna célszerű a katonai javaslatokat elfogadni, Apponyi Albert gróf vallás és közoktatásügyi miniszter kijelentette, hogy a függetlenségi párt az ujoncjutaléknak nem a visszautasítását, hanem a tárgyalás függőben tartását a presszió eszközéül használja föl, úgy a párt vezére, mint a kormány tagjai súlyos hibának tartanak, mert, nézete szerint, kerülni kell minden olyant, amivel a függetlenségi párt jogosultán magára vonhatná a mértékadó alkotmányos tényezők bármelyikének bizalmatlanságát. Az értekezlet ezután úgy az ujoncjavaslatokat, mint a honvédelmi miniszternek ezekkel kapcsolatos jelentéseit elfogadta és tudomásul vette.